

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.176/2022/4.

A tanács tagjai:

Dr. Kovács Zsuzsanna a tanács elnöke

Dr. Dzsula Marianna előadó bíró

Böszörményiné dr. Kovács Katalin bíró

Dr. Pataki Árpád bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

felperes (cím)

A felperes képviselője:

Személyesen eljáró

Az alperes:

Szegedi Ítéltábla (cím1)

Az alperes képviselője:

Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviseleti Osztálya (cím2)

A per tárgya:

Közérdekű adat kiadása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szegedi Törvényszék 2.Pf.20.110/2022/9.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Járásbíróság 6.P.21.649/2021/27.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését – az eljárási költség viselésére is kiterjedően – részben, az alperest a 2020. augusztus 1-jét követően tett feljelentések kiadására kötelező közérdekű adatigény teljesítésének az elrendelése tárgyában hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét teljes egészében helyben hagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 19.050 (tizenkilencezerötven) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2021. augusztus 6-án az alperestől elektronikus úton a következő közérdekű adatok kiadásának a teljesítését kérte:

1. Közfeladatot ellátó szerv-e, illetve bíróság-e?
2. Annak felsorolása, hogy milyen veszélyhelyzettel összefüggő közfeladatokat végzett a 2020. szeptember 1-30. közötti és e közfeladatok elvégzését elrendelő törvény/jogszabály/utasítás megjelölését.
3. „Az alperes elnöksége” által 2020. augusztus 1. óta tett feljelentések időpontja, tárgya, továbbá annak közlése, hogy a feljelentést magánszemély vagy hivatalos személy ellen tette-e?

[2] Az alperes az adatmegismerési igény teljesítését részben megtagadta. A 2021. augusztus 12-i levelében tájékoztatta a felperest, hogy az 1. pont szerinti adatok nem minősülnek közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatnak, azok ugyanis jogi álláspont kifejtésére irányulnak. A 2. kérdést megválaszolta, míg a 3. kérdés tárgyában arról tájékoztatta a felperest, hogy a bíróságok feljelentéseivel kapcsolatos adatok nem minősülnek közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatnak, mivel azok nem a bíróságok közfadatai ellátása során keletkeztek. A bíróságok elnökei a feljelentéseket igazgatási feladatkörükben eljárva elnöki ügyszámon intézik. Az elnöki ügyek ügyszámáról és arról, hogy az ügy befejezett-e, felvilágosítás a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (a továbbiakban: Büsz.) 86. § (1) bekezdése és a bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról szóló 17/2014. (XII. 23.) OBH utasítás (a továbbiakban: Beisz.) 177. §-a értelmében kizárólag az érdekeltnek adható.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[3] A felperes keresetében a pert megelőző adatmegismerési igényében megjelölt adatok közül a következő közérdekű adat kiadásának teljesítését kérte: az alperes közfeladatot ellátó szerv-e (a továbbiakban: I. kereset); bíróság-e (a továbbiakban: II. kereset); az alperes elnöksége által 2020. augusztus 1. óta tett feljelentések időpontja, tárgya és az az adat, hogy a feljelentést magánszemély vagy hivatalos személy ellen tette-e (a továbbiakban: III. kereset).

[4] Álláspontja szerint az I-II. keresete olyan közérdekű tény, illetőleg adat megismerésére irányul, amelynek a teljesítését az alperes jogszabályt sértve tagadta meg. A III. kereset tárgyában arra hivatkozott, hogy a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 111. §-a bíróságok számára szignalizációs kötelezettséget ír elő. A Be. 376. § (2) bekezdése értelmében közzéadás büncselekmény gyanújának észlelése esetén az alperes köteles feljelentést tenni. Állította, hogy a bíróság a feljelentést közfadata ellátása körében teszi, ezért köteles az erre vonatkozó adatmegismerés iránti igényét teljesíteni.

[5] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy bár közfeladatot ellátó szerv, a felperes keresetei nem közérdekű, illetve nem közérdekből nyilvános adatok megismerésének a teljesítésére irányul.

Az első- és másodfokú ítélet

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[7] Az elsőfokú bíróság indokolása szerint az I. és a II. keresetben megjelölt adatok nem minősülnek az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 3. § 5. és 6. pontjaiban meghatározott, közérdekű és közérdekből nyilvános adatnak, azokat az alperes nem kezeli.

[8] Az elsőfokú bíróság jogértelmezése szerint a III. keresetben megjelölt adatigény nem az alperes igazságszolgáltatási tevékenységére vonatkozik, azok nem a közfeladatai ellátása során keletkeznek, ezért nem minősülnek közérdekű és közérdekből nyilvános adatnak. A felperes a feljelentések vonatkozásában nem igazolta a jogi érdekét, azok megismerését kifejezetten közérdekű adatként igényelte. Ezért az adatigény teljesítésére még anonimizált formában sincs lehetőség, azt az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontja, a Büsz. 86. § (1) bekezdése és a Beisz. 177. §-a nem teszi lehetővé. Kiemelte, hogy a Be. 117. § (1) és (2) bekezdései kógens rendelkezésként írják elő, hogy az eljárás egyes szakaszaiban az irat megtekintésére, megismerésére mikor, milyen feltételek mellett és ki jogosult. Mivel az alperes elnöke által konkrét büntetőeljárásokban tett feljelentések adatai nem szolgálják az alperes működésének az átláthatóságát, nem tartoznak az Infotv. 1. §-ában deklarált közügyek átláthatóságához fűződő közérdekhez. Az ilyen adatok visszaélészerű gyűjtése az alperes törvényes működését veszélyeztetné vagy adott esetben befolyásolná az elnököt a feljelentések megtételében.

[9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és kötelezte az alperest a 2020. augusztus 1-jét követően tett „feljelentések anonimizált másolata indokolás nélküli „kiadására”.

[10] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az I. és II. keresetben megjelölt igény jogszabályon alapuló köztudomású tény, ezért az alperes jogszerűen tagadta meg annak teljesítését.

[11] A másodfokú bíróság a III. kereset tárgyában az Alkotmánybíróság határozatára utalva kiemelte, hogy az információszabadság korlátozása nem automatikusan, a törvény erejénél fogva áll be, az mindig az adatkezelő döntésének közbejöttét igényli. Az elsőfokú bíróság annak ellenére korlátozta az információszabadságot, hogy a peres felek erre irányuló indítványa hiányában nem vizsgálta az adatigénylet tárgyát képező dokumentumokat, illetve e körben nem kérte ki a büntetőeljárást folytató hatóság állásfoglalását. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a kiadni kért dokumentum tartalmának ismerete és annak vizsgálata nem lett volna mellőzhető, enélkül ugyanis az adatkezelő által az információszabadság korlátozása körében előadott megtagadási ok megalapozottságának, okszerűségének érdemi felülvizsgálata – s ekként az önkényes adatkezelői döntés kizárása – nem lehetséges a bíróság részéről.

[12] A másodfokú bíróság jogértelmezése szerint a közügyek átláthatósága a közérdekű adatokhoz való hozzáférés a közhatalmi szervek demokratikus működésének, a jogszerűség, hatékonyság ellenőrzésének a garanciája. Ezért az adatigénylő (felperes) jogosult megismerni, hogy az alperes, ha hatáskörében eljárva bűncselekményt észlel, eleget tesz-e a feljelentési kötelezettségének. Az Infotv. 1. §-ában meghatározott cél a feljelentések anonimizált formában történő kiadásával mindenképpen teljesül, ez önmagában nem jelenti a Be., a Büsz. és a Beisz. hivatkozott rendelkezéseinek a sérelmét, nem vezet a büntetőeljárás tisztességes lefolytatásához vezető érdek sérelméhez, a büntetőeljárás megghiúsulásához.

[13] Ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2) bekezdés alapján részben megváltoztatta és a felperes által kért időszakra kötelezte az alperest a feljelentések indokolás nélküli anonimizált módon történő kiadására.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[14] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben – tartalma szerint – annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatását és a „III. keresetnek megfelelő határozat” hozatalát kérte. Megsértett jogszabályként az Infotv. 1-2. §-át, a 3. § 5., 6. pontját, a 27. § (2) bekezdés g) pontját, a bíróságok szervezetről és igazgatásáról 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 1. §-át, a Be. 110. § (1) és (2) bekezdését, a Pp. 342. § (1) bekezdését és a Büsz. 86. §-át jelölte meg. Hivatkozott a Beisz. 177. §-ának a megsértésére is.

[15] Felülvizsgálati álláspontja szerint, mint bíróság az igazságszolgáltatási tevékenysége során közfeladatot lát el, az azonban nem terjed ki az elnök által tett feljelentésekre. A feljelentésekkel kapcsolatos adatok nem vonatkoznak az igazságszolgáltatási tevékenységére, ezért nem közérdekű és nem közérdekből nyilvános adatok. A felperes adatmegismerési igénye teljesítését nem indokolja az Infotörvény 1. §-ában deklarált közügyek átláthatóságához fűződő közérdek, az nem szolgálja a működésének az átláthatóságát.

[16] Állította, az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az adatigény teljesítésének – abban az esetben is, ha az az Infotv. hatálya alá tartozna – az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontja szerinti akadálya van: a Büsz. 86. § (1) bekezdése és a Beisz. 177. §-a alapján az adatigénylés azért nem teljesíthető, mert a Be. 110. § (1) és (2) bekezdésének kógens rendelkezései egyértelműen meghatározzák, hogy az eljárás egyes szakaszaiban az irat megtekintésére mikor és ki jogosult, a felperes pedig nem tartozik ebbe a körbe.

[17] Hangsúlyozta, hogy a másodfokú bíróság az ügy érdemi elbírálására kihatóan megsértette az eljárási szabályokat, mivel a felperes fellebbezése csak az adat közérdekűségére vonatkozott, az annak korlátozásával kapcsolatos elsőfokú ítéleti hivatkozásokat nem érintette, azokat nem vitatta. Ezért a felülbírálati jogköre nem terjedt ki információszabadság korlátozásának vizsgálatára a Pp. 370. § (1) bekezdésére figyelemmel.

[18] Állította, hogy a másodfokú bíróság az Infotv. 27. § (2) g) pontját megsértve rendelkezett a közérdekű adat kiadásáról, mivel a közérdekű adat megismerésének korlátozhatóságára vonatkozó indokolása nem helytálló. Az elsőfokú bíróság az Infotv. erre vonatkozó rendelkezésének helyes értelmezés mellett elfogadta a Beisz. 177. §-a, a Büsz. 86. § (1) bekezdése és a Be. 110. § (1)-(2) bekezdés szerinti kógens rendelkezések alapján azt a hivatkozását, hogy a feljelentésekről kizárólag az érdekelteknek adható felvilágosítás. A másodfokú bíróság nem vizsgálta ezt a megállapítást, a jogerős ítélet indokolásában csupán arra utalt, hogy a korlátozás az érintett dokumentumok vizsgálatával lett volna elbírálható.

[19] Kiemelte: a felperes nem dokumentumok, feljelentések kiadását kérte az alperestől, ezért nem volt olyan dokumentum, amelyek vonatkozásában vizsgálni kellett volna, hogy az adatigény megtagadásának jogcíme, tartalmi indokoltsága megállapítható-e. Önmagában csak a kért adat jellege vizsgálható a megismerési korláttal kapcsolatban. Az elnöki iratként kezelt feljelentésekről a Büsz. 86. § (1) bekezdése, a Beisz. 177. §-a, Be. 110. § (1) és (2) bekezdése alapján az adatkiadás korlátozható.

[20] Másodlagosan a Pp. 342. § (1) bekezdésének a megsértésére hivatkozott, mivel a másodfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseten. A felperes nem a feljelentések kiadására kérte kötelezni az alperest, helyette az általa végzett tevékenységről kigyűjtött adathalmaz átadását kérte, egy listát, amelyen a feljelentéseket, azok adatait (időpontját, tárgyát és a feljelentett személy minőségét) kérte feltüntetni. A jogerős ítélettel elrendelt, a feljelentések indokolás nélküli anonimizált másolatának kiadása iránti kötelezés sérti a Pp. 342. § (1) bekezdését, mivel tágabb tartalmú, mint a III. keresetben megjelölt adatigény.

A Kúria döntése és jogi indokai

[21] A Kúria előrebocsátja, hogy a jogerős ítéletnek az elsőfokú bíróság ítéletét részben – az I. és II. keresetet elutasító rendelkezését – helyben hagyó része felülvizsgálattal nem volt támadott. Ezért a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a joghatályosan előterjesztett felülvizsgálati kérelem keretei között, az abban konkrétan megjelölt jogszabályok tekintetében vizsgálta és ítélte meg a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát.

[22] A felülvizsgálati kérelem alapos a következők szerint.

[23] A perben nem volt vitatott, hogy az alperes közfeladatot ellátó szervezetként kezeli a felperes által megismerni kívánt adatokat. A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának azt kellett megítélnie, hogy a másodfokú bíróság jogszabályt sértve kötelezte-e az alperest a III. kereset tárgyában a feljelentések anonimizált másolatának – indokolás nélküli – kiadására.

[24] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében vitatta, hogy a felperesnek a III. kereset szerinti adatmegismerési igénye az Infotv. 3. § 5. és 6. pontjában meghatározott fogalomnak megfelel. Állította, hogy azok nem közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok.

[25] A másodfokú bíróság a jogvita eldöntése során helytállóan indult ki abból, hogy az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése biztosítja a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot (információszabadság). Az információszabadság tartalma az Alkotmánybíróság következetesen érvényesített gyakorlata szerint {lásd összefoglaló jelleggel például: 13/2019. (IV. 8.) AB határozat, Indokolás [27]-[35]} az informáltsághoz való jogot, az információk megszerzésének szabadságát és állami elismerését, továbbá biztosítását jelenti, ami azért lényeges, mert az információkhoz való hozzáférés lehetősége, az információk szabad áramlása, különösen a közhatalom és az állam szervei tevékenységének átláthatósága körében alapvető jelentőségű. Az információszabadság és az azon alapuló alapjogi jogviszony tartalma kötelezettséget teremt a közfeladatot ellátó szervek és személyek számára, hogy bizonyos, a közfeladataikkal összefüggésbe hozható, annak révén keletkező, illetve azt jellemző adatokat proaktív módon nyilvánosságra hozzanak, vagy igény esetén hozzáférhetővé tegyenek. A közérdekű adatokat illetően a nyilvánosság-elv főszabályként való érvényesüléséhez szükséges, hogy az arra köteles adatkezelő a közérdekű adatok megismerését - proaktív módon, illetve adatigénylés alapján – biztosítsa {3486/2022. (XII.20.) AB határozat, Indokolás [19]}.

[26] Az információszabadság érvényesülése során annak eldöntése, hogy az adatigényben megjelölt adat az Infotv. 3. § 5. és 6. pontja szerinti közérdekű adat, illetve a közérdekből nyilvános adat törvényi fogalma alá tartozik-e, jogalkalmazói feladat, amire jogvita esetén a bíróság hivatott” {3077/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [27]}.

[27] Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdésében deklarált hatalommegosztás elve alapján az igazságszolgáltatási tevékenységet kizárólag a bíróságok végezhetik, amelybe beletartozik a büntetőügyekben történő döntés és ehhez kapcsolódóan a bűncselekmények elkövetőinek megbüntetése. A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységének zavartalan ellátását garantálja az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése értelmében a bírói függetlenség, amely magában foglalja a bírósági szervezet függetlenségét, az ítélkező bíró függetlenségét, valamint a hivatásos bíró személyes függetlenségét. Az igazságszolgáltatási tevékenység fokozott alkotmányos védelemben részesül, melyet további jogszabályok szervezeti és státusbeli biztosítékok útján erősítenek meg. Annak érdekében, hogy a bíróságok az igazságszolgáltatási feladataikat megfelelően elláthassák, biztosítva legyen a bíróságok, bírói kar függetlensége, a bíróságok által elbírált ügyekben részt vevő személyek adatainak védelme, e speciális célok biztosítása érdekében az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontja többek között kimondja, hogy a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot – az adatfajták meghatározásával – bírósági eljárásra tekintettel törvény korlátozhatja. A Kúria jogértelmezése szerint az egyes bírósági eljárásokban alkalmazandó eljárási törvényeknek – ide tartozik a Be. 100. § (1) bekezdése és a 110. § (1) és (2) bekezdése is – az

eljárás iratainak a megismerését és a másolatkészítést korlátozó rendelkezései az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontjában meghatározott, a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismerését törvényben korlátozó rendelkezése. A bírósági eljárások alanyai és érdekeltjei egy zárt kört jelentenek, fokozott jelentősége lehet a bírósági eljárásokat illetően annak a követelmények is, hogy a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogosultságának visszaélészerű gyakorlása ne eredményezhessen olyan helyzetet, amely a bíróságok alaptevékenységének ellátását veszélyeztetheti, vagy jelentősen elnehezíti” {3056/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [7]-[10], [14]}.

[28] A fentiekre figyelemmel az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy jogszerűen tagadta meg a feljelentéssel kapcsolatos adatmegismerési igény teljesítését.

[29] A bírósági eljárásokhoz kapcsolódóan tett feljelentés alapja lehet egyrészt a Be. 111. §-ában szabályozott szignalizáció, valamint a Be. 376. § (2) bekezdésében meghatározott tényállás: a hivatalos személy (bíró) közvédra üldözendő bűncselekményt észlel, amelyet köteles feljelenteni. A (3) bekezdés értelmében a (2) bekezdés szerinti feljelentésben meg kell jelölni a bizonyítási eszközöket, egyidejűleg gondoskodni kell a bűncselekmény nyomainak, a bizonyítási eszközök, valamint az elkobozható vagy vagyonek kobzás alá eső dolgok és vagyon megőrzéséről. A Be. nem szabályozza a bíró által az eljárás során észlelt (bűn)cselekmény miatt hivatalból tett feljelentés intézésének rendjét, azt a Büsz. 2. § 6. pontja és a Beisz. 167. § (1) bekezdése rendezi. A hivatalból tett feljelentés a bíró ítélkezési tevékenységén kívül esik, azt elnöki ügyként kell lajstromozni és a bíróság elnöke a Büsz. 85. §-a értelmében igazgatási jogkörben intézi el. Az elnöki ügyvitelben történő elintézési mód önmagában nem változtatja meg az adat konkrét bírósági ügghöz kapcsolódását, ezért azzal kapcsolatban felvilágosítás a Büsz. 86. § (1) bekezdése és a Beisz. 177. §-a értelmében csak az érdekeltnek adható.

[30] A feljelentés tartalma (ténye, tárgya, alanya) továbbá alkalmas lehet a konkrét bírósági ügy „beazonosítására”, ennek eredményeként akár az igazságszolgáltatási tevékenység veszélyeztetésére.

[31] A megismerni kívánt információ közérdekű adatigénylés útján történő megismerhetőségének-hiányában a Kúria mellőzte a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott eljárási szabálysértések [Pp. 342. § (1)-(3) bekezdés, 370. § (1) bekezdés, 388. §] vizsgálatát.

[32] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal érintett rendelkezését a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét – az indokolás kiegészítésével – helyben hagyta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[33] 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 1. §, 3. § 5. és 6. pont, 27. § (2) bekezdés g) pont
2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 1. §

2017. évi XC. törvény (Be.) 100. §, 111. §, 376. § (1)-(2)

14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (Büsz.) 86. § (1)

17/2014. (XII. 23.) OBH utasítás (Beisz.) 177. §

A döntés elvi tartalma

[34] A hivatalból tett feljelentést a bíróság elnöke igazgatási jogkörében eljárva, elnöki ügyként intézi, amellyel kapcsolatban felvilágosítás csak az elnöki ügygel érintett személynek adható.

Záró rész

[35] Az alperes a felülvizsgálati eljárásban az eljárási költségét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése szerint nem számította fel, ezért a Kúria a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a felperest az alperes másodfokú eljárásban felszámított eljárási költségének megfizetésére kötelezte, amelynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján állapította meg.

[36] Az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 57. § (1) bekezdés *o)* pont értelmében tárgyi illetékmentes, ezért az eljárási illetéket a Pp. 96. § (1) bekezdése és a 102. § (6) bekezdése alapján azt az állam viseli.

[37] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. §-a értelmében alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2023. május 17.

Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, Dr. Dzsula Marianna s.k. előadó bíró,
Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró, Véghné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. bíró